СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 123. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ 28-го ТРАВНЯ 1948. — No. 123. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 28, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ПОВІТРЯНА ФЛЬОТА ГОТОВА ЗАБРАТИ АМЕРИКАНЦІВ З СЕРЕДНЬОГО СХОДУ

Вашингтон, 26 травня. — Мала повітряна фльота вилетіла на східнє Середземне море, щоб бути готовою привезти домів американських громадян, якщо зайде потреба — таке оповіщує департамент стейту. Літаки находяться вже на острові Кипрі під британсько опікою. Числа літаків не подано, одначе є здогад, що їх є більше ніж тузин. Усіх американських громадян в Палестині, Сирії, Ливані, Іраку, Савді Арабії й Єгипті нараховують біля 12,000.

МАРШАЛ ЗАКИДАЄ РОСІЇ 30-40 ПОЛАМАНИХ УМОВ

Вашингтон. — Секретар стейту, Джордж К. Маршал, передав сенатській комісії заграничних справ лісту поламаних Советами договорів від часу конференції в Ялті й Потсдамі і нарахував їх яких 30-40. Він почергував їх у 4 групи, а саме: такі, що відносяться до Німеччини; до Австрії; до Угорщини, Болгарії; до Японії й Кореї. Закиди на адресу Росії потрібні сенатові, коли наступного тижня сен. Ванденберг почне дебату над способами, як посилити Обєднані Держави і допомогти західній Европі.

АМЕРИКА ПРОДАЄ ФІНЛЯНДІЇ ПРОМИСЛОВІ ПРОДУКТИ

Вашингтон. — Всупереч існуючій постанові, щоб застановити експорт американських матеріялів до Совєтів і її сателітів, департамент торгівлі оприлюднює, що дав дозвіл на вивіз до Фінляндії різного роду знаряддя й машин вартости біля $4,000,000. Це мало б заповідати зміну економічної політики до деяких країн на підставі Пляну Маршала.

ПАЛАТА УХВАЛИЛА ПРОДОВЖЕННЯ ТАРИФИ ЗІ ЗМІНАМИ

Вашингтон. — Після гострої дискусії над продовженням дотеперішньої тарифи для закордонних країн, палата репрезентантів ухвалила 234 голосами проти 149 продовжити її лише на один рік і то з різнородними обмеженнями і змінами, які перевела республиканська більшість. Ухвалено такі великі зміни, що розбилася дотеперішня згода обох великих партій в закордонній політиці, бо демократи рішуче спротивилися деяким постановам, які обмежують право президента заключати договори в справі тарифи і дають конгресові право вета над президентом. Крім цього демократи домагалися продовження тарифи на три роки. Бил передано сенатові до дальшого діяння.

ВИГОТОВЛЕНО ПРОГРАМУ ДЛЯ СПИНЕННЯ КОМУНІСТИЧНОГО ПОХОДУ

Ню Йорк. — Артур М. Гіл, предсідник Краєвої Ради для Ресурсів Безпеки виявив на конференції Краєвої Промислової Ради, що вже є виготовлений плян як поборювати успішно світовий комунізм. Складено 4 роди засобів на це і вони будуть використані при Програмі Видужання Европи, при теперішній військовій і економічній готовости і при поширенні програми демократичного поступу як у нутрі краю так і закордоном.

МАРШАЛ ПРИПИСУЄ СОВЄТАМ УДАРЕМНЕННЯ ДОГОВОРУ З АВСТРІЄЮ

Вашингтон. — Секретар стейту Джордж Маршал підчас пресової конференції заявив, що невдачу мирового договору з Австрією треба приписати Советам. Коли б Росія була пішла солідарно з західними державами в справі незалежности Австрії, тоді була б показала ділом свій намір до поправи міжнародних відносин. Крім цього Маршал виявив, що в пляні чотирьох потуг було скликання до Београду конференції з кінцем липня для наладнання плавби на Дунаю, одначе невдача з справою Австрії ударемнила цей плян. Росія в останній хвилині пішла за домаганням Югославії, щоб частину Австрії віддати Югославії, а до того дати ще $150,000,000 відшкодування. На це не могли згодитися західні держави. Маршал пригадав, що комісії чотирьох потуг відбули 325 засідань в справі Австрії.

СЕН. ВАНДЕНБЕРГ НЕ МАЄ НАМІРУ КАНДИДУВАТИ

Ню Гейвен, Конн. — Сенатор Артур Г. Ванденберг ще раз заявив, що він ані не бажає, ані не має наміру бути кандидатом на президента. Цю заяву склав сенатор у відповідь на „одвертий лист", оприлюднений студентами університету Єйл, що вони починають кампанію для спопуляризування його кандидатури. У листі написав ще Ванденберг, що він віддасть найліпшу прислугу своїй країні тоді, коли викінчить свої обовязки в сенаті.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР МОЖЕ ВИКЛЮЧИТИ ЧУЖИНЦІВ З АМЕРИКИ

Вашингтон. Президент Труман підписав бил, який дає право генеральному прокураторові недопустити небажаного чужинця до Злучених Держав або постаратися, щоб американські консулі відмовили йому віза. Дотеперішні закони дають таке право лише секретареві стейту. Новий закон має виповнити прогалину на випадок, коли б хто перекрався до Америки підступом або закрив ціль, для якої старався прибути сюди.

КОНГРЕС УХВАЛИВ $37,000 НА ІНАВГУРАЦІЮ

Вашингтон. Конгрес ухвалив 3 резолюції в справі інавгурації наступного президента в дні 20 січня 1949 р. У резолюціях висловлені бажання, щоб під час інавгурації військо взяло участь у параді; щоб можна було до паради ужити прапорів і медичного амбулансу; щоб на покриття коштів, получених з інавгурацією, висигнувати з федерального скарбу $37,000. Надіються, що президент Труман підпише ці резолюції.

ІВАН ФРАНКО

(1856—1916)

Не пора, не пора, не пора
В рідну хату вносити роздор,
Хай пропаде незгоди проклята мара!
Під України єднаймось прапор!

ІВАН ФРАНКО.

Черговий советсько-американський зудар в О. Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 27. травня. — Рада Безпеки О. Д. обговорювала вчора знову справу прослідження комуністичного перевороту в Чехословаччині і при цій нагоді дійшло до чергового виступу советського представника Громика проти Америки. На порядку нарад була аргентинська резолюція, щоб Рада вислухала свідків, які обвинувачують Советський Союз за згаданий переворот. Західні великодержави вважають, що ця справа не підлягає правові вета, з якого Громико вже два рази скористав в чеській справі. Громико вчора дальше обстоював своє право вета та закидав Америці, що вона на спілку з Британією і Францією тенденційно видвигає ці справи, щоби тільки збільшувати реєстр советських вет в Раді Безпеки і опісля використовувати це проти Советів. Громико твердив, що Америка хоче допустити до зізнань в Раді Безпеки чеських „зрадників" та „політичних проституток" зі своєї зони в Німеччині, щоби дати їм нагоду обчернювати Советський Союз на міжнародній арені. „Спіч" Громика забрав весь час і в Раді не дійшло до формального голосування над аргентинського пропозицією, але є всі познаки, що всі представники, за виїмком советських, голосуватимуть в користь резолюції.

ШЕФ ШВЕДСЬКОГО ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ В ОСЛЬО.

Осльо, Норвегія, 27. травня. — Вчора прилетів до столиці Норвегії шеф генерального штабу шведської армії, ген. Нілс Сведлюнд, в товаристві інших військових достойників. Він відбуде наради з шефом штабу норвежської армії та відвідає військові споруди в північній Норвегії.

СОВЄТИ ПУБЛІКУЮТЬ ГІТЛЕРІВСЬКІ „ДОКУМЕНТИ" ПРОТИ БРИТАНІЇ.

Москва, 27. травня. — Советський уряд попублікував вчора здогадні гітлерівські „документи", які мали б доказувати, що Велика Британія ще в серпні 1939 року була готова дати Гітлерові „вільну руку" в Европі, в заміну за німецько-британський союз. Невідомо тільки, чому Гітлер не погодився на ці британські пропозиції, натомість побратався зі Сталіном проти Британії. Опубліковані Советами „документи" мали б походити з таємного особистого архіву бувшого німецького амбасадора в Москві. В Лондоні назвали ці советські „документи" звичайною „глупою видумкою".

МІЖ ПІДРИВНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ НАХОДЯТЬСЯ ТЕЖ ЮНІЇ.

Вашингтон. — Департамент справедливости зладив нову лісту підривних організацій для остороги громадянства. Лісту оприлюднить генеральний прокуратор Там С. Кларк. Між організаціями, як довідуються з достовірних джерел, поміщені будуть на лісті теж робітничі юнії. Одначе тому, що Федеральне Бюро Інвестигацій ще не викінчило слідства в їх справі, їх імена не будуть оприлюднені тепер. Департамент справедливости був дуже обережний при цій роботі і запитував ради протикомуністичних юній.

НА ШЛЯХУ ДО УКРАЇНСЬКОГО ПОЛІТИЧНОГО ЦЕНТРУ НА ЕМІГРАЦІЇ

Фюрт, Німеччина. — Місцевий український тижневик „Час" довідується з добре поінформованих джерел, що ОУН Степана Бандери вирішила приступити до Української Національної Ради, що мала б бути центральним українським політичним представництвом на еміграції. В цій справі ведуться інтенсивні переговори між представниками поодиноких українських політичних груп і партій. В останньому до Америки надійшли неофіціяльні вістки, що ці переговори мали вже дати конкретні позитивні результати.

ЕПИСКОП БУЧКО НА ВІЗИТАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Мюнхен, Німеччина. — Минулого місяця відомий український церковний і громадський діяч, епископ Іван Бучко, що постійно перебуває в Римі, відбув візитацію українців в Німеччині. При цій нагоді епископ Бучко передав благословення Святішого Отця для цілого українського народу, без різниці віровизнань.

В ПОЛЬЩІ ЗАСУДИЛИ ВОЯКА У. П. А.

Варшава, травень. — Місцеві часописи подали вістку про засуд на 15 років тюрми польським військовим судом Петра Мельникевича, якого обвинувачувано в приналежності до УПА. Мельникевич мав займатися доставою харчів для цеї Української Армії, його часто мали бачити з крісом а населенню він видавав за харчі посвідчення, на яких підписувався Булка. Минулого року він мав переїхати на Поморя і там в місцевості Стремінь його викрито.

ЧЕХИ СТВОРИЛИ ПАРЛЯМЕНТ НА ВИГНАННІ

Лондон, 27. травня. — Сьогодні тут має відбутися таємне засідання чехословацького парляменту на вигнанні, що його створили 36 чеських послів, які втікли закордон після комуністичного перевороту в Чехословаччині в лютому цього року. П'ятнадцятьох з цих послів є в Лондоні, інші в інших західних країнах, а чотирьох в Америці. Посли обговорюватимуть справу комуністичного перевороту в їх країні та комуністичні вибори, що мають відбутися в найблищу неділю. Завтра вони відбудуть публичні збори.

БЕНЕШ СМЕРТЕЛЬНО ХВОРИЙ.

Лондон, 27. травня. — Чехословацький дипломатичний представник вчора тут повідомив, що 64-літний президент Чехословаччини, Едуард Бенеш, є важко хворий і немає надії на його видужання. Проте, чеський міністер інформації в Празі сьогодні цю вістку заперечив, стверджуючи, що Бенеш вчора „проходжувався по городі". У зв'язку з вістками про хворобу Бенеша видвигається вже теж здогади про особу його можливого наступника на пості президента, за якого в теперішніх обставинах вважається тільки комуністичного премієра Ґоттвальда.

АРАБИ ВІДКИНУЛИ ДОМАГАННЯ БЕЗУМОВНОГО ПРИМИР'Я

ПРОПОНУЮТЬ О.Д. ПРОТЯГОМ 48 ГОДИН ВИДВИГНУТИ УМОВИНИ РОЗВ'ЯЗКИ ЦІЛОЇ ПАЛЕСТИНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ

Лейк Соксес, Н. Й., 27 травня. Сім арабських країн, що творять Арабську Лігу, відкинули вчора ввечорі заклик О.Д. щодо безумовного завішення зброї в Палестині та дали Раді Безпеки 48 годин часу запропонувати відповідні умовини основного полагодження цілої проблеми Палестини. Представник Ірану в Раді обвинувачував жидів, що вони вже раз зламали примир'я в Єрусалимі та що арабська згода на нові пропозиції Ради „в теперішніх обставинах вийшла б тільки на користь ізраїльським терористичним бандам". — твердив представник арабів. З різних арабських джерел стверджено теж недвозначно, що араби перервуть воєнні дії в Палестині тільки під умовою, що буде зліквідована держава Ізраїля, ізраїльська армія розпущена та обмежена жидівська імігpація до Палестини, а місцеві жиди визнають арабську суверенність. Жиди зі свого боку ці пропозиції рішучо відкидають та заявляють, що вони не видадуть наказу завішення зброї, як довго цего не зроблять араби. Бої в Палестині продовжуються. Араби дальше закріпили свої позиції, ставляючи жидам в Єрусалимі домагання здачі та погрожуючи їм повною ліквідацією, якщо цего не зроблять. Важкі бої тривають головно в околиці Лятрун, де ізраїльці намагаються встановити получення між Єрусалимом і Тель Авів. Арабська авіяція продовжувала непокоючі налети на жидівські оселі.

БРИТАНІЯ ОБМІРКОВУЄ СПРАВУ ВІДКЛИКАННЯ СВОЇХ СТАРШИН З АРАБСЬКОГО ЛЕГІОНУ

Лондон, 27 травня. Британський уряд обмірковує справу відкликання своїх старшин з Арабського Леґіону, узалежнюючи це ще від кінцевого рішення щодо примиря та арабського становища до дальших домагань ООД. Загально тут вважається, що араби ще „не замкнули дверей" для переговорів і йде „тільки" про те, щоби найти для них відповідну базу, що повинна зробити Рада Безпеки.

ЗАПОВІДАЮТЬ ВИБОРЧУ ПЕРЕМОГУ ГЕН. ДЕ ҐОЛЯ

Париж, 27 травня. В місяці жовтні мають відбутися у Франції частинні вибори до департаментальних рад і вже сьогодні заповідається можливість перемоги в цих виборах прихильників ген. де Ґоля, як це вони вже досягнули в минулорічних виборах до міських рад. Це ще більше скріпило б позицію ген. де Ґоля у Франції.

ЧЕРВОНИЙ НАЦІЗМ В НІМЕЧЧИНІ

Берлін, 27 травня. В останньому часі большевики в своїй зоні в Берліні влаштували „плебісцит за об'єднання Німеччини", цілком на лад гітлерівських „плебісцитів" в справі різних „аншлюсів". Комуністи твердять, що біля 6,000,000 німців підписали відповідні декларації. Німці зі свого боку заявляють, що того „плебісциту" їх вже не треба було вчити, бо вони навчилися його на пам'ять ще від Гітлера.

ТЕРОРИСТИЧНА ПЕРЕМОГА БОЛЬШЕВИКІВ У ФІНСЬКІЙ КРІЗІ

Гельсінки, Фінляндія, 27 травня. Викликана комуністами внутрішньо-політична кріза вчора закінчилася перемогою большевиків, як президент країни, під терором комуністичних страйків та загрозливого сусідства московського комуністичного покровителя, погодився на домагання комуністів та признав їм два важливі пости в уряді, іменуючи міністром внутрішніх справ комуніста Еліно Кільпі. Рівночасно пост міністра без окремого признання віддано жінці „вичищеного" попереднього міністра внутрішніх справ, яку вважається ще більш радикальною комуністкою, ніж її чоловік. З поінформованих джерел заявляють, що фінський уряд скапітулював перед комуністами під натиском московського посла в Гельсінках.

ПОЛЬСЬКІ КАТОЛИКИ ОДОБРЮЮТЬ ЗАХІДНІЙ КОРДОН

Варшава, 27 травня. Польський католицький тижневик „Тигоднік Варшавскі", якого вважається офіціяльним речником католицької церкви в Польщі та її примаса, кардинала Гльонда, піддержує становище большевицького уряду щодо західних кордонів Польщі, отже щодо прилучення до Польщі великої частини територій, що перед війною належали до Німеччини. Польські католики теж піддержують справу примусового виселення з цих територій німців, хоча проти цего висловлювався сам Папа Пій.

ЧЕСЬКІ ВИБОРИ ЗА „ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ"

Прага, 27 травня. В найблищу неділю відбудуться в Чехословаччині вибори вже на лад нової большевицької „народної демократії", бо чехи зможуть голосувати тільки на одну комуністичну листу. Не маючи ще належного довір'я до своїх терористичних „виконавчих комітетів", комуністичний уряд заборонив закордонним кореспондентам вступ до виборчих локалів, щоб вони не могли бачити справжніх настроїв чеського населення та не дивилися на пальці большевицьким „демократам", як ті фальшуватимуть голосування.

КІНЕЦЬ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ДИКТАТУРИ В АВСТРІЙСЬКІЙ ПОЛІЦІЇ

Відень, 27 травня. Для виелімінування абсолютної комуністичної контролі в австрійській т.зв. економічній поліції, австрійський уряд переорганізував цю поліцію в окремий департамент, признаючи не-комуніста його керівником. Економічна поліція була досі складовою частиною кримінальної поліції з головною кватирою в советській зоні Відня та була виключно під контролею наставлюваних Москвою комуністів.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346. JERSEY CITY 3. N. J.

ПРОПАДЕ ПІТЬМА Й НІЧ ОПАДУТЬ З ТЕБЕ ПУТА!

Іван Франко, духовий і національний велитень України, перед яким нині клонимо голову, буде прослідженний повністю і належно оцінений щойно тоді, коли український нарід стане на своїй землі господарем і як такий буде могти свобідно думати, говорити, писати і діяти. Одначе вже нині всі ми свідомі, що ми — „Франкові діти". І в світ пішли ми з рідної землі з його „духа печаттю", з вірою і надією, що „пропаде пітьма й ніч, опадуть з тебе пута", що „ярма всі порвемо", та що український нарід знов оратиме „вольний власний лан" як „властивець свого труду".

Печать духа Франка — це служба народові, це боротьба за ідеали свободи, за поступ і волю, це боротьба з темнотою, заскорузлістю, реакцією і безпринціпністю, це ширення західної науки та культури. Закликаючи молодь іти в народ, писав Франко в 1876 році: „Наша хоругов — плуг і книга; плуг то наша сила; книга, просвіта — то наша будучність". Франковий Олекса Довбощук говорить у Львові на Замковій горі до своїх товаришів так:

„Неволя, страшна неволя, єгипетська робота гнете наш нарід... Все стає проти нього, що мало би йому помагати. Все погорджує ним, що мало б перед ним коритись. Нещасний край, нещасний народ... І оглядались ми за поміччю для нього. Та даремно... Панове, моє серце говорить, що нас нині зібрала тут Господня ласка, щоби ми поклали підвалини під новий „народний дім"... Мало нас, це правда, але чи для того й нам пропадати, як пропадають многі? Ні панове! Під нами розвалини сумної минулости! Над нами ясне небо, образ яснішої майбутности! А довкола нас пречудний, нещасний край — поле нашої праці. На цьому місці, панове, присягніть мені, що посвятите всі свої сили, щоб не лише самі працювали скілько можна для піднесення цього народу, але щоби збирати ще для праці над ним щораз більше нових діячів..."

По цій промові всі кинулись обнімати один одного. „Тут уривається моя повість", пише молодий тоді Франко, „проте вона не кінчиться. Що досі, це лише пролог до властивої повісти, казка перед історією, приграва до пісні. Історія чину й пожертвовань починається".

Повісти, про яку тоді думав Франко, він не написав. У свій час напише її хто інший, а в ній буде труд і посвята Франка та „його дітей", вложені в українську націю для добра майбутніх поколінь. Тому, що не видно ще „ясного неба" над Україною, треба ще далі багато праці й жертв, щоб український нарід став вільним. На цю працю і жертви, яких вимагає справа визволення України, мусять завжди памятати теж і ці „Франкові діти", що розбрились по всіх країнах світу. Про це мусимо памятати і ми, американські українці. Теж і ми мусимо дбати, щоби здобувати для „пречудної й нещасної" України щораз нових діячів між нами, а теж і між не-українцями. Це останнє є чи не найбільшим нашим завданням, а якраз Франко говорить такою мовою, яка промовляє до американців та зєднує глибокі симпатії до українців, як народу свободолюбного й поступового.

ІВАН ФРАНКО

В 32-гу річницю його смерти.

Точно 32 роки тому, дня 28. травня 1916-го року в годині 4-тій після полудня у Львові вмер найбільший після Шевченка син України, безсмертний Іван Франко. Згадуючи цю річницю великої втрати, сьогодні більше ніж будьколи встає перед нами постать цього велитня, що його видала плодюча українська земля. Навряд, чи була коли в світі яка друга людина, якій надано б стільки символічних імен, як І. Франкові: Мойсей, Каменяр, Вічний Революціонер, Учитель і т. п., але жодна з них не схоплює цілости чеснот, труду і таланту цього справді великого сина української землі. Як Мойсей, „все, що мав у житті він віддав для одної ідеї, і горів і яснів і страждав і трудився для неї", для ідеї виведення свого народу з дому неволі та запровадження його до обіцяної землі волі, правди і справедливости. Він, як Каменяр, великим молотом свого слова серед труду, спраги і голоду лупав скалу народної темноти і безпросвіття, рівняючи путь правді та щастю всіх, що мають прийти по його кістках. Він — це Вічний Революціонер, „дух, що тіло рве до бою, рве за поступ, щастя й волю". Він, як Учитель, весь свій вік навчав „сліпців покоління", що „як заглушить душу живу, заговорить каміння". Франко в своєму народі справді як „душа його душі" піднімався до найвищих піднебних висот, як невтомний робітник-каменяр, вчений, пророк, великий поет, невсипущий громадянин і незрівняний провідник.

Сорок років вже добігає від того часу, як жив, трудився і навчав цей великий учитель. Але його наука і приклади сьогодні голосніші і ясніші, ніж будьколи досі. Про значення Франкової науки в житті та розвитку української нації написані вже томи грубих книг, але його найвимовнішим свідоцтвом є сам розвиток та сама історія українського народу. Бо хай він, цей нарід, ще „замучений, розбитий, мов паралітик той на роздорожжю, людським призирством, ніби струпом вкритий", то від гуку грому Франкового слова задрижали вже народніх „гір найглибші основи" і Франкові слова та пророцтва стають дійсністю. Обітована земля воля ще закрита чорним туманом лихоліття, але нарід вже може йти до неї промощеним кістками багатьох мільйонів Франкових каменярів шляхом і без сумнівів, що колись розїдали йому душу. Поява Івана Франка в українській історії була після Шевченка дальшим стомилевим кроком нації до кінцевої мети — повного самовиявлення.

Творчість, думки і наука Івана Франка не замикаються в рямцях самої української проблематики. Франкова наука і філософія є великим українським вкладом в загальну політичну, соціяльну і громадську проблематику світу та становлять величезний прогрес в загальному розвитку. Це спостерігається і стверджується головно на тлі теперішніх світових проблем, що їх всеціло можна б вмістити в рямках Франкової науки та найти в ній на них відповідну розв'язку. Тоді теж перед цілим людством стояв би широко отвором шлях до свободи, волі і невпинного прогресу, а для українського народу прийшов би той час, коли б він „вогнистим видом засіяв у народів вольних колі" та як „хазяїн домовитий глянув по своїй хаті і по своїм полі". Дотеперішнє виправдання Франкової віри та його пророцтв переконує, що цей час вже не далекий. З цим переконанням і згадуємо 32-гу річницю смерти цього українського Мойсея.

ІВАН ФРАНКО

ПРОЛОГ ДО „МОЙСЕЯ"

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжю,
Людським призирством, ніби струпом вкритий!

Твоїм будучим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізніх
Палитиме, заснути я не можу.

Невже тобі на таблицях залізних
Записано у сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїздних?

Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм

Тебе скував і заприсяг на вірність?
Невже тобі лиш не судилось діло,
Щоб виявило твоїх сил безмірність?

Невже задарма стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи душу й тіло?

Задармо край твій весь политий кров'ю
Твоїх борців? Йому вже не пишається
У красоті, свободі і здоров'ю?

Задармо в слові твойому іскряться
І сила й м'якість, дотеп і потуга,
І все, чим може вгору дух підняться?

Задармо в пісні твоїй ллється туга
І сміх дзвінкий і жалощі кохання,
Надій і втіхи світляная смуга?

О, ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу твого духа
І в день воскресний твойого повстання.

О, якби хвилю вдать, що слова слуха,
І слово вдать, що в хвилю ту блаженну
Вздоровлює й вогнем живущим буха!

О, якби пісню вдать палку, вітхненну,
Що мільйони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!

Якби!... Та нам, знесиленим журбою,
Роздертим сумнівами, битим стидом,—
Не нам тебе провадити до бою!

Та прийде час, і ти вогнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказом, впережешся Бескидом,

Покотиш Чорним морем гомін волі,
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.

Микола Кокольський.

Боже, нам єдність подай

У деяких таборах українських скитальців був гарний звичай. В вечірню годину, коли втихав гамір життя, мешканці збиралися на спільну молитву, та співали прегарну пісню:

Боже, вислухай благання:
Нищить недоля наш край:
В єдности сила народу,
Боже нам єдність подай.

На ту вечірню молитву збиралися українці всяких партій та груп, і ті, що присягали на блакитно-жовтий прапор, і ті, які своїм символом уважали прапор із барвами противного порядку і католики і православні, і ті, що виростали в капіталістичних країнах, і ті, яких душу кував на свій лад важкий большевицький молот. І був це один із позитивних моментів, що лучив на хвилину ту досить різношерсту громаду в один національний організм, в якого жилах пливе однакова кров, який бе та сама недоля.

Тільки не в усіх ця молитва виходила із серця. Вчинки деяких людей свідчили неоднократно, про все інше, тільки не про єдність. Вже не говорю про взаїмне недовіря, про дрібні інтриґи, про підозріння кидані на себе. Їх остаточно можна було ще сяк-так зрозуміти. Але не можна ніяк ні зрозуміти, ні виправдати політиканства поодиноких партій чи груп, засліпленого, закукріченого, екслюзивного. На тлі того політиканства доходило нераз і до прикрих подій.

Що за причина оттого вічного розсварення і розбиття нації, навіть у таких важких хвилинах існування, навіть „в останню, важкую годину?" Коли проаналізуємо ближче наше суспільне життя, то найдемо одну основну причину національного розбиття — нашу мораль. Основою здорового суспільного ладу може бути тільки християнська мораль зі своїм категоричним наказом любови ближнього. Большевики і націсти відкинули християнську мораль, потоптали її, а на її місце ввели мораль зубатого хижака. Та людина, яка живе без Бога, скочується так низько, дичавіє так жахливо, що стає гіршою від найбільш кровожадної тварини. Прикладів на те маємо аж надто багато і то пережитих на власній шкірі. Бо немає життя без християнської любови ближнього. Та якраз тої любови, тої єдности у нас немає. Немає любови до своїх же братів тільки тому, що вони зачисляють себе до іншої групи, чи до іншої партії. І коли ми бажаємо в Бога єдности, а водночас розбиваємо її своїми вчинками, то така молитва, не щира і облудна, є образою Бога. Не може бути розбіжности між нашими словами і ділами. Просім у Бога подати нам єдність, але й самі прямуймо до неї нашим серцем, нашим розумом, цілою нашою істотою.

Виходимо зі заложення, що всі щирі українці, байдуже до якої партії чи групи вони зачисляються, де вони живуть, як вони працюють, в якій церкві вони моляться, мають перед собою одну мету, до якої прямують. Ця мета, випалена огненними літерами в усіх українських серцях. Це: Україна, Самостійна, Суверенна. Це найвищий ідеал, який маємо тут на землі. В імя того ідеалу, в імя любови до своєї землі, до своїх братів, гинули княжі вої в боротьбі з дикими степовиками. З любови до рідної землі почорніло від крови зелене поле „круг містечка Берестечка, на чотири милі, за вольною волю". І сьогодні українська земля кривавиться і гине її цвіт у боротьбі за той сам ідеал.

Та боротьба за вольную волю ведеться не тільки на полі бою. За неї горить Шевченко ціле своє життя святим огнем. За неї конає 25 літ у соловецькій тюрмі останній кошовий Січи Кальнишевський. Веде боротьбу за волю України і український священик узброєний хрестом. Веде її український письменник узброєний пером. Веде її український селянин узброєний плугом. І веде її робітник, все одно фізичний чи умовий, узброєний знаряддям своєї праці. І за Україну стогне сибірський праліс від мук українських невольників-засланців. Всі вони, а імя їм леґіон, кладуть життя своє за друзів своїх, за Україну. А більшої любови нема над ту, як хто життя своє кладе за друзів своїх.

І в наших серцях нехай горить ота любов до рідної землі, той хоривський, незгасаємий вогонь.

Немає між щиро українськими партіями чи групами ніякої ідеологічної розбіжности. Є тільки різні дороги, різні тактики. Та до Риму ведуть різні шляхи. Тому мусимо бути толерантні зглядом інших партій чи груп, а своєї партійної програми не ставмо як альфу і омегу патріотизму, а то й українства взагалі. Такий еґоцентризм, партійний чи груповий, це ознака суспільної незрілости. То дитина уважає себе центром цілого свойого світика!

Ми вважаємо себе за націю зрілу до самостійного державного життя. У такій нації має право на існування кожна українська партія чи група, яка змагає щиро й чесно до здійснення нашого національного ідеалу.

Наказ любови ближнього каже нам, бути правдолюбними та безсторонніми. Про вартість людини хай не рішає її партійна приналежність, але її дійсна вартість. Памятаємо ще добре той час, коли то вартість людини оцінювалося на підставі її приналежности до „нації панів", чи до комуністичної партії. Як це нас боліло, але це робили наші вороги і від них ми не надіялись чогось доброго. Нам не вільно робити чогось подібного в нашій власній спільноті. Теж не закриваймо поганих вчинків людини тільки тому, що воня є в нашій партії. То неетично, воно деморалізує людину.

Треба бути поміркованим в осуджуванні вчинків другої людини. Не забуваймо в нашому суспільному житті про ту велику засаду: "Homo sum et nihil humanum a me alienum esse puto" — Я людина і уважаю, що не чужі мені всі людські властивості. Памятаймо, що наказ любови ближнього виключає всякий терор, фізичний чи моральний, зглядом політичних противників. Такий терор порушує етично-моральні засади, діє деструктивно та веде партію, яка воює терором, на манівці диктатури. Для певної категорії людей, вроджених честилюбних диктаторів та кзрілих людей, диктатура є дуже приманчива. Та диктатура деморалізує спільноту і зводить її на манівці. Приклади на це дає нам історія і давна і та найновіша, що на наших очах проходить.

Досі не було кращого суспільного ладу від правдивого демократизму зі свобідною, але чесною грою різних партій і груп. Не було й немає кращої провідної зорі у нашому житті від християнської етики, Божого закону любови ближнього. В імя того закону, в імя світлого майбутнього української нації благаймо в Бога єдности, єдиними устами і єдиним серцем:

„Нехай мати усміхнеться
Заплакана мати!"

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ І КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПЕТРО МІРЧУК.

КОЛИ ГОРЯТЬ ЛІСИ

Оповідання з недавнього минулого.

9)

„Напишу" — рішив він враз — „коротку замітку, передам, що живу і тямлю про неї. А далі хай буде, як хоче".

Коли світанок прогнав темряву з зеленого лісу і хлопці зірвалися зі сну, та стали виходити з землянок, Дмитро закінчивши свою службу, роздав їм потрібні накази, а сам пішов в поблизькі кущі, як сказав їм, досипляти. Поклавшися на зеленій мураві, він витягнув з кишені записник і вирвавши карточку, написав коротеньке речення: „Я живий і здоров. Працюю і жду нагоди, щоб знов зустрітися з тобою, та розказати багато-багато". А потім поклав записку в конверту, заадресував її до Любці, написав на відворотній сторінці адресу: „Бондаренко Дмитро, Львів". Сьогодні мав бути звязковий і йому Сич передасть цього листа.

Звязковий і справді приїхав. Передав почту і забрав те, що треба було йому післати на звязок. Від нього довідався Дмитро про новий терор зі сторони Гестапо. Для відстрашення населення від спротиву та щоб зробити їх більш податними до виконування всіх наказів німецької окупаційної влади, німці повісили в Стрию прилюдно на ринку, зігнавши спеціяльно для цього людей, дванадцять українських селян, між ними теж жінок. Дмитро задумався. Треба було відімститися. Треба на терор відповісти терором. Та всеж свій чин слід якнайдокладніше продумати, щоб з запалу не натворити більше лиха, як користи. Муситься докладно обдумати, на кім має бути виконаний акт помсти і серед яких обставин, щоб він не викликав знову смертних екзекуцій на невинних селянах. Свою думку сказав він старшинам, поручивши перш завсе розвідці розвідати про рухи гестапівських відділів та про їх наміри. В гестапо були теж свої люди, що сповидно співпрацювали з ним по дорученням Служби Безпеки, збираючи при тій нагоді всі потрібні для повстанців відомості.

Перед вечором повідомив стійковий про те, що до ліса наближається якийсь збройний відділ. Дмитро наказав поготівля. Повстанці розложилися в розстрільну здовж дороги, використовуючи для цього гористий терен. Доріжка, що вела тут понад річку, вилася внизу повз горба, що на ньому лежали з готовими до стрілу пістолями повстанці. Дещо позаду за ними, занявши вигідне становище, так, щоб мати перед собою для обсервації замітний шмат дороги, стояв стійковий з накладеною на скоростріл лентою набоїв. Дмитро заняв і собі вигідну позицію, скрившись старанно в кущах та маючи на оці все, що діятисяме на дорозі. Він дав строге поручення ждати спокійно на його наказ. Щойно на його стріл і на поклик до бою повинен цілий відділ засипати ворога крісовим та скорострільним вогнем. Після першої серії повинні всі здержати вогонь, щоб Дмитро міг кинути ворогові домагання безоглядної здачі. Коли б жеж ворог рішився боронитися, тоді належало продовжати боротьбу.

Повстанці принишкли в кущах, здержуючи віддих. Кругом запанувала тиша, така, що чути було, як листок на калині гойдається. Очі всіх були спрямовані на доріжку. Пройшов деякий час вичікування і на закруті дороги показався відділ української поліції.

„Це ті, що асистували при екзекуції" — майнула Дмитрові думка. Вони теж поносять частину вини, являючися знаряддям ворога в виконуванні його наказів.

„Та все ж вони українці, — подумав він по хвилині. — Зголосилися до поліції, сподіючися помогти тим своїм братам, а потім угрузли несвідомо в таке положення, що ні вперед, ні взад. Часом, коли повстанці їм вкажуть, що слід робити їм, вони мабуть швидко рішаться і відплатять ворогові за те, що мусіли робити тепер. У всякому разі не слід примінювати супроти них методів помсти за те, що робить ворог. Вони ж мусіли асистувати, бо коли б навіть рішилися відмовитися і перейти в ліс, то на їх місце зорганізував би ворог нові відділи місцевої поліції і ті виконали б доручення. Все ж чинно вони не виступали проти свойого народу і не мають на своїх руках братньої крови".

„Їх треба пропустити", — запало у нього рішення.

Мовчки, з готовою до стрілу пістолею в руці дивився він, як доріжкою промашерував відділ, як проходили ті безжурно, не відчуваючи, мабуть, що в тій саме хвилині на них спрямовані дула десяток крісів і скорострілів і вистачить тільки одного потягнення пальцем командира повстанчого відділу, щоб вони попадали долів, залиті власною кровю.

Повстанці ждали в напруженні. У декого з них була особлива охота пустити кулі тим, що замість сюди до них, у ліс, пішли на службу ворогові. Та ждали даремно. Дмитро не дав знаку до стрілу. Відділ поліції пройшов попід їхні дула і зник на закруті доріжки у гущі лісу. Повстанчий відділ лежав ще хвилю, поки зовсім не затихли згуки перемаршу поліційного відділу та відгомін їхніх розмов. Тоді щойно Дмитро відкликав поготівля і розпустив хлопців на відпочинок.

— Не слід карати знаряддя — вияснив він їм своє рішення, — а треба нищити того, хто використовує те знаряддя.

За деякий час стійковий припровадив до Дмитра несподіваного гостя. Це був старший селянин, що хотів говорити з командиром повстанчого відділу. Привітавшися з Дмитром, він сказав йому, що з їхнього села відїжджає саме валка, навантажена контінгентовим збіжжям. Валку провожатиме відділ гестапівців.

(Дальше буде).

Т. Г. Войнаровський.

СИМОН ПЕТЛЮРА

3)

II.

Народжений у Полтаві 1879 року, син бідних полтавських міщан, Симон Петлюра з молодих літ приймає участь в праці українських громадських і революційних організаціях. Він був членом Революційної Української Партії від самого її заснування, згодом став членом Української Соціял-Демократичної Робітничої Партії. Звільнений з 5-тої кляси Полтавської Семинарії за національно-революційну роботу і переслідуваний царською поцією, Петлюра перебував на Кубані, в Галичині, в Киеві, згодом в Петрограді і в Москві. Всюди він провадив національно-революційну діяльність, а одночасно займався науковою і головно літературною роботою, співпрацюючи в багатьох українськох часописах Великої України і Галичини. Зокрема редагував він тижневик „Слово" у Киеві, а згодом журнал „Украінская Жізнь" у Москві. Дехто ще задовго до революції пророчо вказував на Петлюру, як на майбутнього вождя української нації. Проте, не передреволюційна діяльність і, навіть, не особисті прикмети вдачі Петлюри висунули його на чоло нації. До цього спричинилося його геніяльне передбачення майбутнього ходу подій і досконале розуміння найістотніших потреб українського народу.

Петлюра, насамперед, розумів необхідність створення українського війська. А тому він, хоч людина невійськова, по фаху, віддає свої сили і здібності військовій справі. Перший Військовий Їізд обирає його головою Генерального Військового Комітету, якому доручається організація українського війська шляхом українізації частин російської армії. В липні, 1917 р., коли організовується Генеральний Секретаріят Центральної Ради, перший Уряд, хоч ще і не самостійної, а тільки автономної, України, Петлюра входить до нього, яко генеральний секретар військових справ.

Не легка то була справа — творення тоді українського війська. Проти цього зразу ж рішуче виступили представники центрального російського уряду, погрожуючи українцям всякими репресіями. Серед самих українців погляди були поділені. Одні домагалися негайного, самовільного творення українських частин. Другі, віврячи гаслам російської демократії про рівенство і братерство, та її запевненням, що в демократичній Росії Україна матиме змогу вільного розвитку свого національного життя, взагалі не бачили потреби організації українського війська. Петлюра вибрав посередній шлях. Рішуче відкидаючи погляди про недоцільність творення власного війська, він переконаний і непохитний самостійник, уважав, що справу торення української збройної сили слід вести твердо, але розважно і обережно. При повній неорганізованости тодішнього українського життя та бракові найелементарнішого державного апарату, всякі нерозсудні та передчасні кроки українців не лише не принесли би бажаних наслідків, але дали би Москві добрий привід, до повного розгрому українського визвольного руху, що в масах саме тільки народжувався.

Щодо організації українських військових частин, то найгірше було з самим людським матеріялом. Дійсно, під впливом добре виголошених промов, дивлячись на розкішно вишиті українські прапори, під звуки бойових козацьких пісень, — десятки тисяч вояків російської Армії зголошувалися до зукраїнізованих військових частин. Але то був здебільшого лише солом'яний вогонь, що погасав під подувом північного вітру.

Коли в кінці 1917 і на початку 1918 року, після Октябрської революції, в Україну — по хліб і цукор, по залізо і вугіль — посунули большевицькі банди всі ці, наскоро зукраїнізовані корпуси колишньої російської армії самовільно демобілізувалися і розійшлися по домах. Боронити молоду українську державу вийшла лише горстка молодих українських патріотів, на чолі з Симоном Петлюрою.

Будучи непохитним противником всякої угоди з німцями і не бажаючи брати на себе відповідальність за пересправи в Бересті, що їх змушена була тоді розпочати Центральна Рада ц Німеччиною і її союзниками, Петлюра в кінці 1917 року виходить із складу Генеральноо Секретаріяту. На початку війни України з Московщиною С. Петлюра особисто формує Слобідський Кіш Гайдамаків та стає його командантом.

Коли український Студентський Січовий Курінь виїздив з Киева на Чернигівщину в напрямку на Крути, Петлюра на Полтавщині обороняв зі своїм Кошем східні підступи до Киева.

В ніч з 28-о на 29-го січня 1918 року в Киеві большевики організовують повстання проти Уряду щойно проголошеної самостійної Української Народньої Республіки. Петлюру з його гайдамаками Військова Команда відкликає для оборони столиці України, і до 4-го лютого він ліквідує в Киеві большевицьке повстання. Останнім епізодом в ліквідації цього повстання — був славний штурм Петлюрою київського арсеналу, де засіли большевики.

Однак московська армія, під проводом Муравйова і українського зрадника Юрка Коцюбинського, посовуючися від Брянська до Киева, проломила під Крутами невеличкий заслон українського студентського куріня і стала перед мурами Киева. В геройській обороні Киева перед наступом переважаючих сил Муравйова не одну блискучу сторінку записали гайдамаки на чолі з Петлюрою. По зайнятті Киева большевицькими військами, Петлюра з рештою українських військ відступає на Волинь, де охороняє Центральну Раду і переводить ряд вдатних боїв з большевиками.

Після побідного повороту українських військ до Киева в Березні 1918 року, Петлюра був змушений відійти цілковито, так від військової, як і державно-політичної праці. Петлюра був противником українсько-німецької державно-політичної співпраці і передбачав, що прихід німецьких військ на Україну не дасть Україні бажаного спокою. В дійсності, так незабаром і сталося.

Поміж Урядом Центральної Української Ради й німецьким командуванням дійшло дуже швидко до гострих непорозумінь і боротьби. Центральну Українську Раду німецьке військо насильно розігнало, і зорганізувало державний переворот, у висліді яксого прийшов до влади Уряд Гетьмана Павла Скоропадського.

Весною 1918 року Петлюру було обрано головою київського губерніяльного земства, а згодом, на зїзді представників Земського Самоуправління України головою Всеукраїнського Земського Союзу. На цьому становищі він мужньо виступає проти німецьких окупаційних властей в обороні інтересів українського населення й української національно-державої справи. Внаслідок цього, в липні 1918 року, німці його арештують. У вязниці С. Петлюра пробув аж до листопаду, коли ж вийшов на волю, то за кілька днів мусів спішно покинути Київ, бо його попередили про можливість поновного арешту. Однак, Петлюра покинув Київ не для того, щоб переховуватися від німців, а щоб стати на чолі всенароднього повстання.

Негайно по прибутті до Українських Повстанських Військ в листопаді 1918 року Петлюра стає одним з пяти членів Директоріції й Головним Отаманом війська відновленої Української Народної Республіки.

Першою військовою частиною, що віднесла у Білій Церкві прапор повстання, був відділ Січових Стрільців на чолі з полковником Евгеном Коновальцем.

(Дальше буде).

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ „ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС"

З концертової залі.

Концерт Українського Національного Хору в Тавн Гол в Ню Йорку

В суботу, дня 22-го травня ввечорі, Український Національний Хор міста Ню Йоркуу під проводом проф. Юрія Кириченка дав в місцевій Тавн Гол широкорозголошений концерт українських народних пісень. На програму концерту склались хорові і сольові виступи, при чому Хор в першій частині відспівав: Яциневича „Кант св. Юрію", Лисенка „Різд'яний Псалом", Ступницького „Ой рано, рано", Леонтовича „Ой там за горою" та його ж „Щедрика", і поза програмою „Гей на горі там женці жнуть". Після виступу солістів, Хор знову відспівав: Гайворонського „Шумить, гуде дібровонька", Леонтовича „Дударика", Стеценка „Зелений гай", Ступницького „Жала Улянка", Кошиця „На вулиці скрипка грае" та Давидовського „Стелися Барвінку" і Коткову „Гандзю" на „анкор".

Зі сольовими точками виступили Марта Кириченка (сопран), що відспівала Степового „Ой, не співай" та Матюка „Веснянку"; баритон Мирон Сандс відспівав Пригошія „Стоїть гора", арію Султана з Артемовського „Запорожця за Дунаєм" та фрагменти народних пісень „Ой у полі три керниченьки", „Чумак" і „Козак коня напував", та Лисенка „Ой Дніпре" поза програмою.

Виступ Українського Хору в Тавн Гол не належить до буденних подій і тут насамперед треба віддати належне признання проф. Ю. Кириченкові, що він знову піснею пригадав світові про існування української культури, яка може сміло конкурувати з культурними проявами інших народів в цій американській митрополії світу. Інше діло, що сам Хор в такому складі і вигляді, як він виступив цим разом в Тавн Гол, навряд чи можна б без деяких застережень назвати „репрезентативним". Проти цего вже промовляв би сам чисельний склад, бо 14 дівочих і 19 чоловічих голосів це аж занадто скромно навіть на американсько - українські відносини. Це не могло залишитись теж без впливу на виконання програми. Бо великий хор не тільки може успішніше віддати всю красу і силу української пісні, але тоді теж губляться евентуальні малі недотягнення. Натомість чисельно малий хор мусів би бути справді досконалий та перфектно вишколений і „зіграний", щоби міг відповісти усім тим великим вимогам, що їх ставиться до концерту в Тавн Гол.

В Хорі проф. Кириченка є без сумніву добрі голоси. Найкраще і найбільш гармонійно з усіх вив'язувались баси, створюючи справді чудове тло, на якому не завжди з однаково великим успіхом „мережали" мелодію інші голоси. Головно між тенорами був один занадто „ревний" співак, що має непоганий голос, але не завжди пам'ятав, що він співає в хорі, ігноруючи інших співаків та докладаючи всіх зусиль, щоб його „було чути", чого власне в хорі не повинно бути. Сопрани і альти добрі.

Загальне виконання пісень було, як на Тавн Гол, пересічне. Проте, видно було, що Хор старався якнайкраще і теж в загальному давав собі раду з усіми піснями, за виїмком деяких початків і закінчень. В кожному разі, Хорові навряд чи можна б дати оцінку „людського органу", на якому дірігент грає, як хоче та що з таким великим признанням в українських хорах оцінюють чужинці. Сам проф. Кириченко є без сумніву знаменитим, якщо не безконкуренційним тепер у нас дірігентом. Його репрезентативна постава, спосіб диригування і ціла його поведінка на сцені аж просяться до хору, що потрапив бе з цілою точністю реагувати на кожний знак його руки, чи тільки пальця.

Виступ солістів належав теж до пересічних. Марта Кириченко має добрий голос і добре вивчила пісні, що треба підкреслити з окремим признанням, як взяти до уваги її не-українське походження. На великій сцені вона новичка в сольовому співі і це тим більше підносить її успіх суботнішнього виступу.

Мирон Сандс — Тавн Гол його вже бачила з власним концертом, хоча і не українським. Він професійний співнак, має добрий голос, хоча й не дуже сильний, опановану співочу техніку і справді вміє співати. Вражала неправильна вимова українських слів, головно зм'ягчене „л" в „заплякаля", „не бульо" і т. п.

В загальному, концерт можна вважати за успішний. Публика дописала теж тільки „назагал", заповнюючи приблизно дві треті частини великої залі Вавн Гол. Згадку про концерт надрукували деякі американські щоденники, між ними „Ню Йорк Таймс" і „Гералд Трибюн", підкреслюючи мелодійність та різноманітність українських пісень, як теж мальовничість українських одягів.

пб.

ПОДЯКА

Почуваюся до милого обовязку зложити в цей спосіб подяку українській молоді стейту Конетикат, яка гуртується в Молодечій Стейтовій Організації і яка 15. травня 1948 святкувала в Ню Гейвен 10-літний ювилей існування своеї славної Організації. Не забула вона й за мою поміч при основуванні так потрібної Організації та бенкетом відзначила в дні 16. травня ц. р. в Ню Гейвен мою 40-літню громадську діяльність в Америці.

Цим наша ідейна молодь справила мені несподівану й велику радість, бо її призвання для моїх довголітних намагань прислужитися моїми скромними силами для американсько-українського загалу, є для мене найсвітлішим моментом в так радісному дні мого життя.

З великим вдоволенням стверджую, що керма Молодечої Організації знаходиться в певних і надійних руках, дякую всій нашій молоді за признання для мене, й у свою чергу бажаю її якнайкращих успіхів у її шляхотній праці для добра Америки, та на славу нашої Великої Батьківщини — України.

Одночасно дякую і моїм старшим товаришкам та товаришам, що разом зі мною працювали в громадських справах і взяли участь в мойому святі, як також і тим товаришам, що поклали багато праці при оснуванні Стейтової Організації, але не могли бути приявними на святі. Врешті дякую щиро всім нашим Центральним Установам та особам за їхні щирі й зворушливі привітні письма й телеграми.

(ог.) Василь Калина.

ПРИЇХАВ КОРАБЕЛЬ ЗІ СКИТАЛЬНИКАМИ.

Ню Йорк, 27. травня. — Вчора до місцевого порту ч. 61 при Вест 22 вулиці причалив пароплав „Марін Флешер", що привіз з Німеччини 600 подорожних, головно переселенців з таборів Ді Пі. Між переселенцями є теж українці.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Молодь пошанувала піоніра.

В днях 15-го і 16-го травня Українська Стейтова Організація Молоді, Стейту Конетикат, обходила свій десятилітній ювилей в Ню Гейвен тим, що вшанувала нашого найстаршого і найбільш заслуженого громадянина цього стейту п. Василя Калину з Ансонії, Конн.

Гром. В. Калина прибув до Злучених Держав у 1908 році, на самий Святий Вечір. Приїхав тихенько, ніхто його не знав, ніхто не витав. Прибув до Америки, щоб допомогти вивести в люди своїх дітей, пять синів і дві дочки, які остали з дружиною в рідному селі Колоколинах. Осів в місті Ансонії й там пішов зараз до фабрики на працю. Але відразу зачав працювати теж і в громаді, на народній ниві, вписався до хору і перебрав провід у першім драматичнім кружку. Не було акції для допомоги Рідному краєві, в якій Ювилят не брав би участи і якої не спомагав би фінансово. Він теж зі своїми однодумцями почав організувати українців у цілому стейті і так повстала Українська Стейтова Організація, з якої повстала Укр. Стейтова Орг. Молоді. Ювилят став 1925 році американським горожанином. Як такий показував нашим людям користи з політичної акції на американській землі, взиваючи всіх ставати горожанами цеї доброї країни. На молодь усе звертав пильну увагу і за це молодь Ювилята дуже полюбила і шанує його.

До цього слід додати, що Ювилят є членом 23. відділу У. Н. Союзу Для У. Н. Союзу та його розвою зробив Ювилят дуже багато, придбавши йому багато членів, за що діставав нераз признання.

Вже дня 15. травня зїхалися делегати з усіх українських громад на піврічні збори в Ню Гейвен, в готелі Гард. Там, по дискусіях та уділенні довіря теперішньому урядові, намічено дальші напрямні праці на другу половину цього. року. Вечером того ж дня усі делегати та гості тішилися коротькою розривкою при добірній оркестрі в прекрасній салі того ж готелю.

На другий день, 16-го травня, делегати взяли участь в спільній Сл. Б. в церкві св. Михаїла на Парк Стріті, а по Сл. Божій всі удалися до готелю Гард, де вже очікували гості на прийняття Ювилята.

Саля прекрасно прибрана цвітами. Молодечий уряд в особах Осипа Яросевича, Петра Ґроґози, Доналда Маґери та панни Оленки Бризіцької в останнє переглядають чи все в порядку та дбають, щоби гості отримали собі назначені місця. На дворі зливний дощ, наче напосівся всьому перешкодити. Та ось входить на салю Шановний Ювилят при оплесках приявних гостей. Старенький вже п. Василь, вісімдесятка вже минула, та крок у нього ще молодечий. Це той дух праці і захоплення, що тримає чоло його вгору високо! Поруч нього місцевий парох о. Антін Борса та син Ювилята, дир. Володимир Калина, котрий недавно що приїхав з ріднею до Америки. Товстместер, п. Іван Селеман, привитав шановних гостей та попросив о. Борсу поблагословити земні дари.

Коли вже гості покріпилися, товстместер зачав покликати промовців. Перший забрав голос голова Політичної Стейтової Організації Старших, п. Дм. Чернявський з Бриджпорту. Як довголітній співробітник Ювилята п. Чернявський перейшов коротенько труднощі перших піонірів на полі народнім та підніс заслуги Ювилята в заснованні Молодечої Організації. Відтак п. Антін Маланчук, організатор У. Н. Союзу, висказав радість що молодь наша не чекає на посмертну вдячність своїм добродіям, а за життя вже вміє їх вшанувати. Оплески лунали рясні, коли в імені Молоді, панна Марійка Бурбела, зложила поцілунок вдячности на чолі Ювилята-Старця. Син Шановного Ювилята, дир. Вол. Калина відчитав прислані привіти від: У. Н. Союзу та редакції Свободи, Наук. Тов. ім. Шевченка з Ню Йорку, Орг. Чотирьох Свобід з Ню Йорку, Орг. Самопомочі Нової Української імiґрації, Братства Любов, від. 370 У. Н. Союзу з Ню Гейвен, та подякував від себе Всевишньому Богові, що дочекався тої радісної днини, коли по тяжких трудах і воєнній хуртовині, міг знова побачити свойого рідного батенька, якому побажав ще многих і многих літ. „Слова вчать", сказав о. Борса, „а діло потягає до праці". Коли Ювилят заохочував старших і молодших до праці та взивав цінити і берегти все, що рідне, то на це як батько і громадянин дав добрий приклад. Син його Володимир, це щира дитина свойого народу та заслужений і визначний педагог. П. Бакуменко, з Ню Йорку, підніс добрі прикмети українців у Конетикат, з чого могли б брати собі приклад інші громади. Свою промову закінчив словами: Ми чесно ішли, у нас нема зерна неправди за нами.

П. Осип Ярусевич, як голова Молодечої Організації, привитав Шан. Ювилята та вручив в імени Молоді Ювилейну Емблему.

Вкінці забрав слово Шан. Ювилят. Тремтячим голосом та зі слізми радости та вдячности подякував гаряче будучим провідникам нашого народу та закінчив словами: День цей, це день радости, неначе день мойого воскресення.

Китицею цього ювилею був заклик Шан. Ювилята до присутніх, щоби памятали на наших Борців на рідній землиці і допомогли їм духово і матеріяльно в боротьбі за незалежну і самостійну Україну, за волю українського народу. Вислідом цього поклику була збірка поміж присутними, яка принесла $115 для героїв УПА.

А. Б.

ПРОТОКОЛ

З нарад річного засідання головного уряду У. Н. Союзу, що відбулось в днях 22-го до 26-го березня 1948 року, в Домі У. Н. Союзу під ч. 81-83 Ґренд Стріт, Джерзі Ситі, Н. Дж.

(Продовження).

5)

СИРІТСЬКИЙ ФОНД 31-го ГРУДНЯ 1947 РОКУ

Гнат Марія	в. 40	$300.00	Гроховальський Стефан	в. 321	681.92
Мохнач Іван	в. 7	41.67	Шлюсар Стефан	в. 217	604.82
Рапавий Василь	в. 28	150.00	Соколовський Микола	в. 150	555.55
Савко Іван	в. 23	100.00	Ґема Іван	в. 64	247.78
Кравець Іван	в. 182	397.26	Тесля Іван	в. 99	441.91
Гатала Михайло	в. 34	50.00	Піякович Текля	в. 347	423.58
Ратковський Микола	в. 77	450.00	Вербіцький Михайло	в. 9	596.92
Левицький Йосиф	в. 19	500.00	Колодницький Теофіль	в. 81	700.00
Брилевський Петро	в. 301	250.00	Бойко Сень	в. 213	170.40
Микитко Василь	в. 330	300.00	Лушіль Іван	в. 56	230.50
Дзюбан Іван	в. 239	200.00	Потопчук Лука	в. 349	111.50
Лазорек Кузьма	в. 153	150.00	Сведа Михайло	в. 221	200.00
Кримський Антін	в. 396	300.00	Подоляк Гелина	в. 39	200.00
Чайка Дмитро	в. 32	300.00	Коваль Прокіп	в. 301	72.08
Кушнір Юрій	в. 288	200.00	Семенович Григорій	в. 69	800.00
Міллер Іван	в. 127	433.34	Лелюх Іван	в. 341	200.00
Міґаль Микола	в. 63	400.00	Венс Василь	в. 364	500.00
Гришин Ілія	в. 106	50.00	Жубрицький Василь	в. 385	166.68
Гамера Анна	в. 112	33.34	Ілик Стефан	в. 155	139.13
Кость Микола	в. 182	50.00	Гуральчук Паланя	в. 326	250.00
Покітинський Михаїл	в. 198	120.00	Моклюк Іван	в. 324	10.25
Космина Каська	в. 168	80.00	Мотика Андрій	в. 344	100.00
Роман Стефан	в. 254	150.00	Ґавдида Микола	в. 330	150.00
Приходько Максим	в. 170	400.00	Рачук Марія	в. 47	178.93
Ревіляк Йосиф	в. 82	218.82	Шустикевич Григорий	в. 270	300.00
Кібало Михайло	в. 137	200.00	Павлусь Тома	в. 147	922.55
Вишняк Михайло	в. 213	500.00	Бончак Андрій	в. 78	526.27
Новак Юстина	в. 156	200.00	Смерека Дмитро	в. 132	212.47
Прокопенко Розалія	в. 112	83.34	Андрушко Іван	в. 67	333.34
Горинят Григорій	в. 27	300.00	Леховіт Михайло	в. 239	500.00
Роборецька Катерина	в. 364	150.00	Коцан Марія	в. 369	700.00
Замос Марія	в. 119	200.00	Лусь Іван	в. 220	259.71
Їж Данько	в. 379	150.00	Воргач Стефан	в. 2	400.82
Баер Станислав	в. 113	85.72	Коцюба Катерина	в. 476	100.00
Луцків Василь	в. 143	175.00	Йордан Олекса	в. 277	185.12
Салабай Роман	в. 129	240.00	Подольська Наталія	в. 296	250.00
Маркович Стефан	в. 380	28.58	Мацькович Софія	в. 216	74.86
Адамчук Павло	в. 29	150.00	Лукаш Данило	в. 367	77.32
Цілінський Віктор	в. 81	50.00	Заканич Гавриїл	в. 194	200.00
Каратник Стефан	в. 158	350.00	Буса Андрій	в. 65	700.00
Павлина Йосиф	в. 282	133.34	Мельник Григорій	в. 217	100.00
Кріль Стефан	в. 218	200.00	Костів Йосафат	в. 7	370.04
Бринецька Марія	в. 363	66.67	Заславський Кондрат	в. 122	200.00
Ґаздин Вартоломей	в. 8	266.67	Спітковський Олекса	в. 341	200.00
Ворик Андрій	в. 74	57.16	Дацько Марія	в. 312	150.00
Ярошик Петро	в. 175	66.67	Овада Іван	в. 98	200.00
Фенцур Катерина	в. 36	176.67	Шеґда Іван син Мик.	в. 362	300.00
Смоляр Серафин	в. 332	71.44	Чередарчук Катерина	в. 90	500.00
Димкович Іван	в. 58	50.00	Романчук Анастазія	в. 106	250.00
Луців Франко	в. 8	400.00	Коник Роман	в. 217	300.00
Скібяк Розалія	в. 133	71.43	Ковалюк Луць	в. 243	152.72
Німий Іван	в. 192	200.00	Цінюрчин Теодор	в. 196	150.80
Щурин Володимир	в. 147	425.00	Харов Федь	в. 281	200.00
Москалик Кость	в. 28	200.00	Коник Петро	в. 217	1,000.0[illegible]
Харовський Михайло	в. 78	133.35	Пастернак Петро	в. 225	270.0[illegible]
Ферлей Анастасія	в. 146	125.00	Грицковян Марія	в. 304	200.00
Вавро Пилип	в. 120	500.00	Плішка Гаврило	в. 87	500.00
Романишин Матвій	в. 95	125.00	Чайка Василь	в. 204	200.00
Попович Роман	в. 278	266.67	Гавриляк Микола	в. 8	200.00
Ярмолик Параня	в. 324	160.00	Денеґа Максим	в. 39	50.00
Добош Іван	в. 120	200.00	Фоґа Стефан	в. 445	500.00
Марків Семко	в. 194	133.34	Шпйка Петро	в. 364	100.00
Левицький Стефан	в. 179	400.00	Левчак Андрій	в. 142	112.62
Міщак Константин	в. 105	500.00	Смолій Розалія	в. 16	115.33
Федун Дмитро	в. 361	350.00	Базайко Анна	в. 476	140.00
Фенцур Дмитро	в. 217	300.00	Лещак Стефан	в. 142	262.22
Демкович Олекса	в. 204	300.00	Луць Дмитро	в. 288	373.13
Бирва Іван	в. 304	375.00	Франків Стефан	в. 75	68.75
Лиляк Василь	в. 300	150.00	Калакуха Теодор	в. 229	500.00
Сковронська Пелагія	в. 108	100.00	Іваник Василь	в. 361	500.00
Прийма Текля	в. 348	50.00	Варчак Михайло	в. 73	449.00
Феснак Захарко	в. 105	100.00	Салюк Микола	в. 29	500.00
Кресан Михайло	в. 350	1000.00	Тиркала Іван	в. 300	626.21
Яжик Йосиф	в. 111	124.75	Ґреськів Михайло	в. 194	500.00
Букатчук Василь	в. 42	447.00	Лесюк Григорій	в. 339	300.00
Онищук Дмитро	в. 160	222.52	Кобіта Андрій	в. 80	117.11
Цюлюпа Василь	в. 396	200.00	Ковальчук Теодор	в. 370	125.00
Палюк Франка	в. 37	57.76	Бороха Дмитро	в. 118	252.54
Круковський Сергій	в. 58	105.65	Кучкуда Юрій	в. 221	500.00
Сліпенчук Теодор	в. 218	58.30	Міщишин Іван	в. 107	103.69
Еванкович Софія	в. * 1	30.00	Бала Антін	в. 473	300.00
Томан Іван	в. * 7	25.00	Кусень Марія	в. 4	250.00
Гудак Анна	в. *28	45.46	Міханько Самуїл	в. 221	200.00
Судчак Микола	в. 388	300.00	Надільний Петро	т. 99	189.84
Мельник Анна	в. 207	700.00	Кіндрат Іван	в. 421	250.00
Нестерук Іван	в. 277	212.44	Малиса Стефан	в. 69	225.90
Грубяк Костка	в. 97	256.28	Грицай Іван	в. 96	500.00
Сенишин Петро	в. 316	800.00	Чорноокий Петро	в. 204	500.00
Малимін Андрій	в. 98	252.00	Ґереґа Микола	в. 136	31.11
Возлюк Катерина	в. 251	100.00	Самотіс Іван	в. 256	200.00
Вовчак Микола	в. 300	500.00	Белей Павло	в. 432	500.00
Концевич Катерина	в. 137	250.00	Расевич Петро	в. 228	500.00
Мамчур Кароліна	в. 237	107.15	Лунів Петро	в. 218	37.08
Ковальчук Микола	в. 90	120.00	Гунька Тома	в. 91	906.09
Савчак Андрій	в. 104	377.08	Демян Федор	в. 345	500.00
Марцинишин Микола	в. 225	790.96	Булоний Петро	в. 364	190.00
Федишин Іван	в. 421	342.09	Кліш Василь	в. 21	682.60
Деркач Стефан	в. 361	182.97	Атаманець Василь	в. 64	200.00
Яблонський Антін	в. 117	592.16	Гарматюк Антін	в. 374	137.54
Сосніцький Стефан	в. 21	500.00	Топій Іван	в. 102	700.00
Халащук Григорій	в. 150	50.00	Библюк Василь	в. 42	239.30
Сас Павло	в. 276	158.82	Левицька Мелания	в. 25	400.00
Біловус Василь	в. 58	702.85	Гуряк Михайло	в. 155	700.00
Мовчук Евдокія	в. 39	200.00	Соловчук Матвій	в. 206	359.49
Ґлемба Дмитро	в. 277	200.00	Марак Анна	в. 169	504.51
Депута Франко	в. 81	490.00	Комар Анна	в. 352	100.00
Антошків Микола	в. 396	307.59	Бульсак Юрій	в. 43	200.00
Козак Семен	в. 332	485.27	Когут Михайло	в. 140	333.34
Кирик Г. Анна	в. 112	300.00			
Ганяк Микола	в. 132	700.00			
Захарко Іван	в. 213	1,000.00			

Разом	$66,120.32
Відсотки	18,880.00
Сирітський фонд з кінцем 31. грудня 1947 року остаеться	$82,264.95

В сирітськім фонді є депозитовані всі гроші, що належаться і виплачувані з посмертного фонду, як бенефіти для дітей і осіб правно некомпетентних до відібрання тих же, котрі впродож трьох місяців від дня припадаючої виплати не настановили, занедбали настановити, або не хотіли настановити опікунів до відібрання бенефітів, до яких вони управнені.

Посмертну запомогу з сирітського фонду виплачується спадкоемцеві повнолітньому, котрий докаже метрикою уродження, або іншим правним документом, свій повний вік. Всі повнолітні спадкоємці повинні полагоджувати свої справи за посередництвом відділів У. Н. Союзу.

Для всіх спадкоємців, що мешкають у Злучених Державах і Канаді, організація виплачує 2% на рік.

Зіркою (*) означені відділи, це є відділи Згоди Братств.

(Дальше буде).

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

М. Данилюк з HUDSON, N. Y., котрий мав оголошення у Свободі, хай подасть свою точну адресу, щоб Адм. Свободи могла переслати йому відповіди на оголошення.

ПОШУКУВАННЯ

Катерина Яковлівна Бросовська, Крестяновна Бросовська, родом з Великої України, село Греґоровка Преволе, пошукує: Просінскі Карол, Юсефіна Павел, Отто Кіріл, Ята Бета, Павліна Матілда. Родина Просінських. Перебували в 1910—1912 роках в Ню Йорку. Хто про них знає, або вони самі прошу зголоситися: Катерина Яковлівна Бросовська, 232 Harriett St., Crowland, Ont., Canada.

ВАСИЛЬ БОЙЧУК з Заліщик, пошукує МИКОЛУ БОЙЧУКА сина Івана, і МИКОЛУ РУДУКА сина Макія, з села Бураківка, пов. Заліщики. Писати:
ВАСИЛЬ БОЙЧУК
Fürth BY (13a), Pegnitz str. 27, Germany.

РОМАН ДРАҐАН пошукує земляків з Бориславщини і Дрогобиччини. Адрес:
ROMAN DRAGAN,
Berchtesgaden-Strub
D. P. Camp "Orlyk" 5. I. 141
Germany, U. S. A. Zone.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ТАРЗАН, ч. 1853. Нерівна нагода.

В одній хвилині, почувши визов Кунга, Тоглат кинувся на землю і почав наступ.

Тоглат був великий і сильний, одначе Кунгу, покріплений харчем Кілі й належним доглядом, був для нього дібраним противником.

Виміняючи взаємно стусани, які були б смертельними для багато звірів, вони боролися на рівних умовинах.

Тоді Кунгу, не привичний до способів боротьби в нетрах, пхнув Тоглата під суху деревіну.

Тоглат підніс угору руку, виломав галузь і вдарив нею Кунга.